Van de S. Maria Magdeleen. 75.

LAten wy ten laeſten gekomen zijn, aen 't einde van die groote en lange Wijk der Bergen: onder haer andere kerken, was deſe hier aen de *S. Maria Magdeleen* van *Maddalena Orſini* met dit Kloofter toegeeigent, waer ſy in 't jaer 1581. de eerſte inging, om de belijding te doen onder den regel van *S. Dominicus*; maer met vry ſtrenger tucht als eenig ander Kloofter van die Orden, dewijl ſy haer noit van eenig ſterffelijk menſch laten ſien.

EINDE.

LAND-HUISEN
Buiten
ROMEN.

Het Aldobrandins Land-huis in Fraſcati.

ONder 't aldergelukkigſte Pauſdom van Paus *Clemens de* 8. wierd door de Koninklijke grootdadigheit van *Pietro* Cardinael *Aldobrandini* gebouwt dit wonder der menſchelijke weelden, 't welk van wegen ſijn ongemeene ſchoonheden, *Belvedere*, 't ſchoon

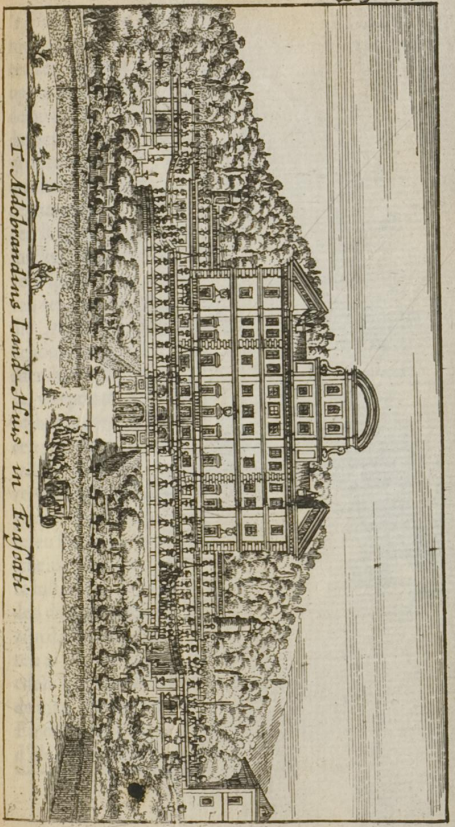

F. Aldobrandins Land-Haus in Frascati.

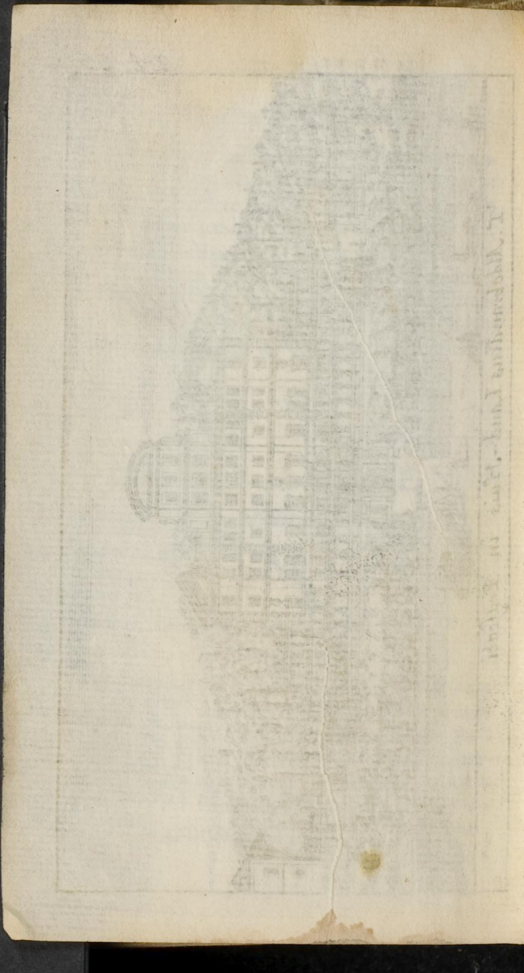

't schoon uitzien genoemt is. Aen 't eerste inkomen heeft het hooge tuinen, welke geleiden tot een seer aerdige Bron, die ter zijden twee schoone opkoomsten heeft, daer sy weder t'samen loopende op een heerlijke ruimte brengen, waer die alderberoemste woning is, welke in 't midden een groote Sael heeft, en aen de zijden twee seer bequame vertrekken; en sy is rijk, soo van wegen de marmeren, en van schilderien, bysonder van den Ridder *Gioseppe d'Arpino*, als van vierkante stukken, van inboel, en van gout. Voorts onder veel spelen van wateren koomt men om de val van een water te sien, 'k weet niet of 't een Beek zy die *Algido* genoemt wort; en dat een schoon Schouwburg van fonteinen makende, heeft men daer de Verwondering tot Aenschouwer. Een *Atlas* werpt daer het water soo hoog, dat het schijnt of het buiten 't gesicht wilt springen, en daer is een gedrogte dat met sijn geruis soo groten geluid maekt, dat het gehoor beneemt. Daer in zijn seer vermakelijk de kameren des Orgels, en der Sanggodinnen, die door de kracht van verborgene wateren seer schoone t'samen-klank maken; en in verscheide plaetsen baden haer de omstanders in grote lust; en in de Hoven tot in de bomen selfs worden daer soet geluid en fonteinen gemaekt. Voorts zijn daer oneindige weelden van kruiden en vruchten; soo dat het met sonderlinge verstomtheit de edele gemoederen der naeukeurigste Vorsten uit de uitterste deelen van *Europ* veel tot sich trekt. En dit was de laeste bouwkonst, voortgekomē uit d'aldergelukkigste geest van *Giacomo della Porta*.

Het Land-huis Borgese in Frascati.

HEt Land-huis *Borgese* daer ontrent, maer wat lager gelegen als dat van *Mondragone*, was van de Cardinael *Scipione Borgese* merkelijk vergroot door sijn menigvuldige Hof-houding, en verrijkt met soo groote bequaemheden, en met soo veel weelden, dat het benijd kan worden van de prachtigste naest gelegene Land-huisen. Hier namen menigmael haer verblijf in 't Pausdom van Paus *Paulus de 5.* een Vorst van ontsterffelijke gedachtenis, seer groot getal van bepurperde Heeren, van Koninklijke Gesanten, en van groote Kerk-voogden, op de manier die men swaerlijk sou konnen doen gelooven, aen die dat niet voor seker wilde, tegenwoordig dat Landhuis aensiende. De vertrekken zijn van seer vernuftige gelegentheit, de gemakkelijkheit tot alle diensten ook hoe gering, de wellusten der Hoven, en der Fonteinen, d'uitnementheit der schilderien, en beelden, de rijkdom van den huisraed, schoon den sonderlingsten, zijn nochtans ten deele nevens andere de voornaemste Land-huisen; maer de vriendelijkheit met welke men daer onthaelt wort, en de vryheit die de meest komende Gasten daer genieten, of noit, of wel seer selden vind men dies gelijk.

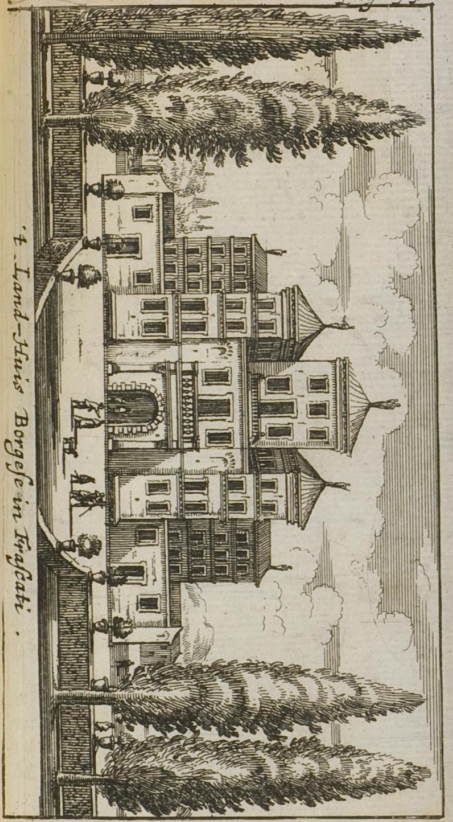

't Land-huis Borgese in Frascati.

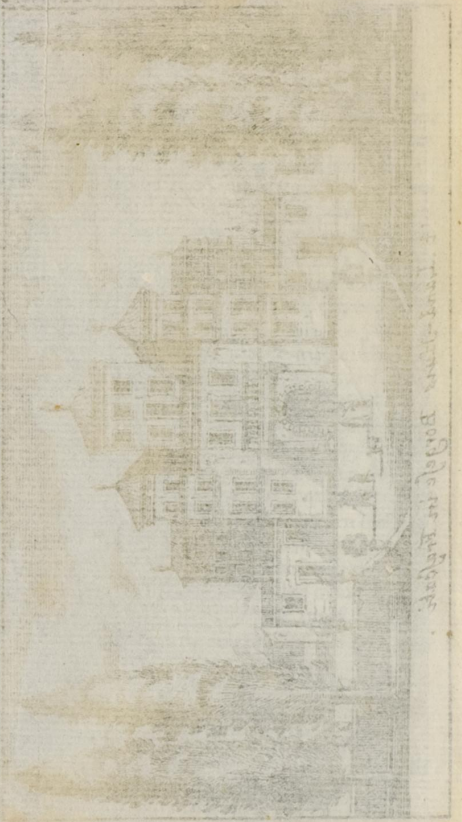

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

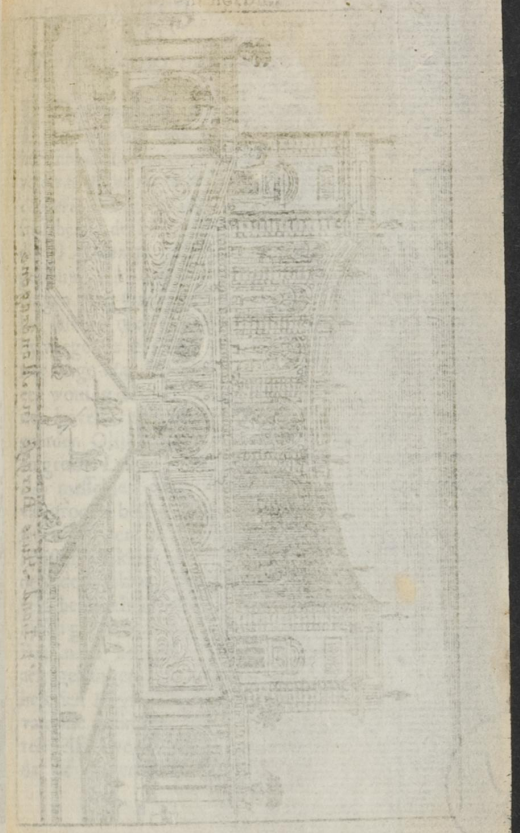

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Pag. 339.

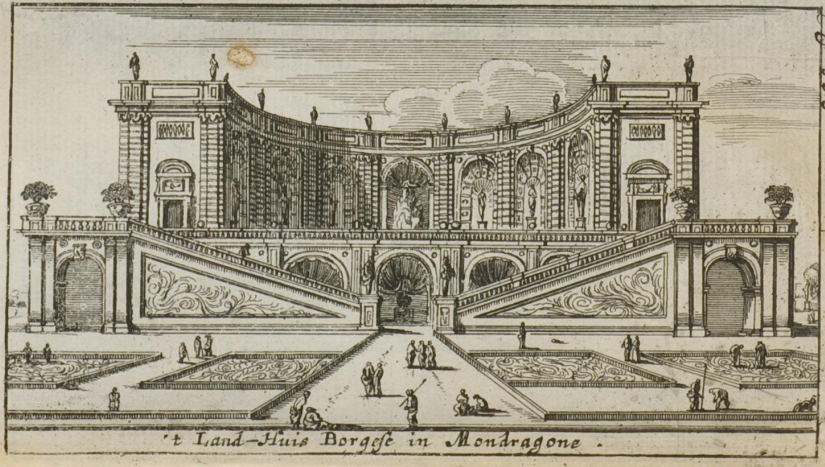

't Land-Huis Borgese in Mondragone.

Het Land-huis Borgese in Mondragone.

HEt wonderlijk gebouw in Mondragone, open gestelt voor de gelukkigste winden, beheerscht door sijn hooge gelegentheit gants het veld van *Romen*, en sijn omliggende dalen. Paus *Gregorius de* 13. plach sich dikwils hier te verfrisschen in de heete tijden des Somers. De Cardinael *Altaemps* gaf begin aen gants dit prachtig gebouw, om daer soo grooten Gast in te ontfangen. De Cardinael *Scipione Borgese* volbragt het selvige met Koninklijke heerlijkheit, daer by voegende seer edele Salen en Kameren; Een seer lange Wandel-dreef, een ruim Schouwburg, een woning de oude navolgende, seer wijde binnen-hoven, een seer breede holte, met Wijngaerden, Olijf-bergen, Boomgaerden, Bosschen, en groote Landerien daer rontom. Soo dat *Italien* misschien geen meerder Land-huis heeft van grooter beslag, en beter gemak. Dær trotsen tegen een de Schilderien, de Beelden, de Pleister-werkken, de Lust-hoven, de Fonteinen, de Sijde-werkken, het Silver, het Gout, met de verscheidentheit en aerdigheit des onvergelijkelijken gebouws, begunstigt met het verblijf der Pausen en hoogste Vorsten. De schatten daer aen gehangen van d'edelmoedige grootdadigheit der *Borgheſen*, tot lust der Groote Gasten van alle volkeren, veel meer als voor die Heeren selfs, verschaffen soodanige wonderheden, dat de oogen d'aenschouwers niet volkomen

konnen voldoen, ik laet ſtaen dat de gedachten de naeuwkeurige begeerte der Leſers ſouden vernoegen.

Den Hof van d' Eſte in Tivoli.

HEt Paleis, den Hof, het Land-huis van *Tivoli*, wierd gemaekt van den alderuitſtekenſten Cardinael *Hippolito d'Eſte*, met onkoſten van ontrent een millioen. Door de konſtige ſtelling, de fonteinen, en ſijn andere deelen is het wonderlijk. Het Paleis van buiten en van binnen heeft groote beelden, en is wel verdeelt van kameren in groot getal, en van ſalen; heeft toegeſtelde bedden, en vertrekken ſeer heerlijk verſien, om met koninklijke pracht alle groote Vorſten te ontfangen.

Van ſijn Cardinalen navolgers is dat altijt in beter gebruik verandert en vergroot. Het heeft een ſeer ſchoonen Hof, waer onder de verwonderens waerdige ſaken de fontein is des Eenhorens. Een tent met vier fonteinen die water uitſtorten op de manier van een ſpiegel. De kaets-baen, de fonteinen van *Leda*, van *Thetis*, van *Eſculaep*, van *Aretuſa*, van *Pandora*, van *Pomona*, en van *Flora*. Een weg, die door den Hofloopt met onderaerdſche wateren, die boven uitgeworpen worden. De bronnen van den Hengſt *Pegaſus*, van *Bacchus*, de kuil van *Venus*. De groote fontein met de Coloſſen der *Sibillen*, *Eſculaep*, en den *Anien*, met de Nymphen die water uit gieten.

Het

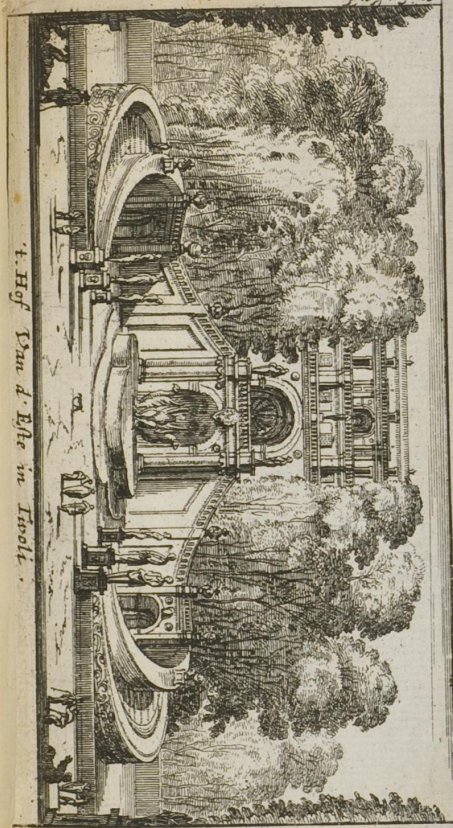

t. Hof Van d. Este in Tivoli.

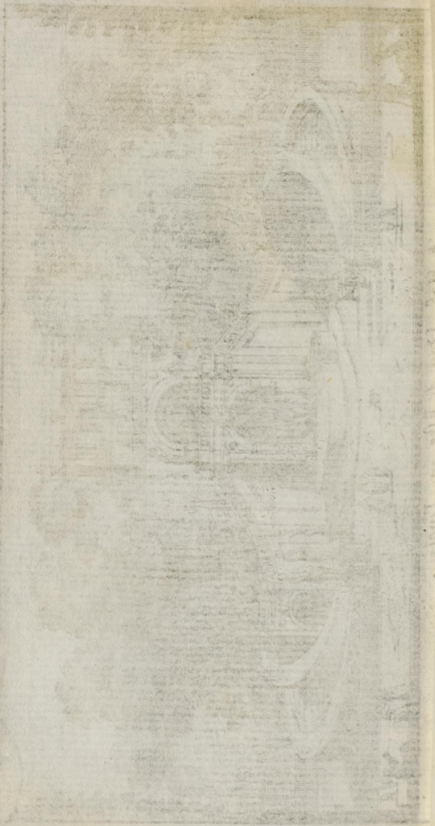

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pag. 781.

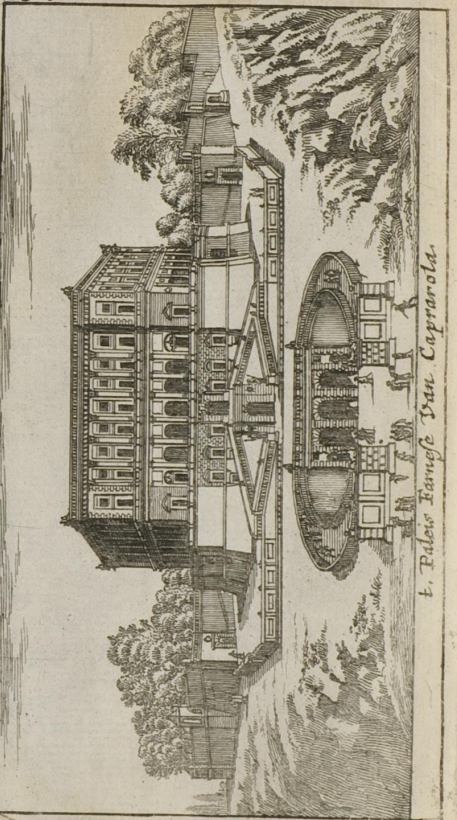

t. Palais Farnese Van Caprarola.

Het Hol van *Sibille*. De fonteinen van *Diane*, van *Pallas*, en de schoone fontein die *Romen* verbeeld. De fontein der Vogelen, die singt door middel van 't water; de fonteinen der Draken, en van de Godin Natuur, die door de kracht van 't water een Orgel doet spelen; en die noch van *Antinous*. Verscheide Vyveren. De fonteinen van *Neptuin*, van *Venus*, en van de *Tritons*; Doolhoven, Ladders met haer voet, en Trappen, die op 't onvoorsiens water uit werpen, en nat maken. Verscheide Tuinen, en groenten, met gemeene fonteinen, en een seer kostelikken Kruidhof; en de seer overvloedige wateren van de Beek den *Anieen* geven schoone aen waerdige stof, tot soo wonderlijke vermakelijkheden, en onvergelijkelijke wellusten.

Het Paleis Farneſe van Caprarola.

HEt Paleis van *Caprarola* wierd door order des alderuitstekenſten Cardinaels *Aleſſandro Farneſe* seer prachtig gebouwt; en de seer vernuftige Bouw-meester daer van was *Giacomo Bavotio da Vignola*. De gestalte is achtkantig, en even zijn daer in vierkante kameren en een ronden binnen-hof. Men klimt daer op door een schoone poort tusschen beelden gestelt, met veel trappen van leuningen besloten. Boven de voornaemste poort des grootsten traps, is daer een door konst gemaekte fontein binnen 't huis. Het heeft verscheide vlakten, en daer zijn vertrekken

voor

voor de Somer, en voor de Winter; Kapel, Salen, en menigte kameren, waer men Koninklijke verblijf-plaetsen heeft, en seer uitnemende schilderien; onder welke wonderbaer zijn de slaepkameren, seer treffelijk beschildert van *Taddeo Zuccaro*, met poëtische vindingen, hem voorgestelt door den seer geestigen *Annibal Caro*; het binnen-hof is weder met vertrekken omcingelt, met schone t'samenstelling van kolomnen en beelden verciert. Voorts van de zijde na 't Westen, en van 't Noorden klimt men daer op tusschen heerlijk beeldwerk na twee gants lustige Hoven, in welke de aerdige Fontein des Herders is; en daer siet men een vermakelijk Boschje; insgelijks ontdekt men daer noch andere schoone fonteinen, holle plaetsen met haer beelden; van kruiden en boomen bedekt, die op de manier van een overwelfsel de bloemrijke aerde overschaduwen, en groen houden. En soo wonderlijken gebouw, op de wijse van een Koninklijke sterkte, is van groote bollewerkken besloten, en met dikke muuren omcingelt; en geeft een heerlijke en waerdige betuiging van de edelmoedige grootdadigheit der Heeren *Farnesen*.

Den Hof van Bagnaia.

DIt wonderlijk gebouw en t'samen-stelling van Hoven, Fonteinen, en Bosschen, is met gadeloose konst doen maken door den Alderuitstekensten Cardinael *Gio. Francesco Gambara*, en altijt van zijn Alderuitstekenste Navolgers verme-

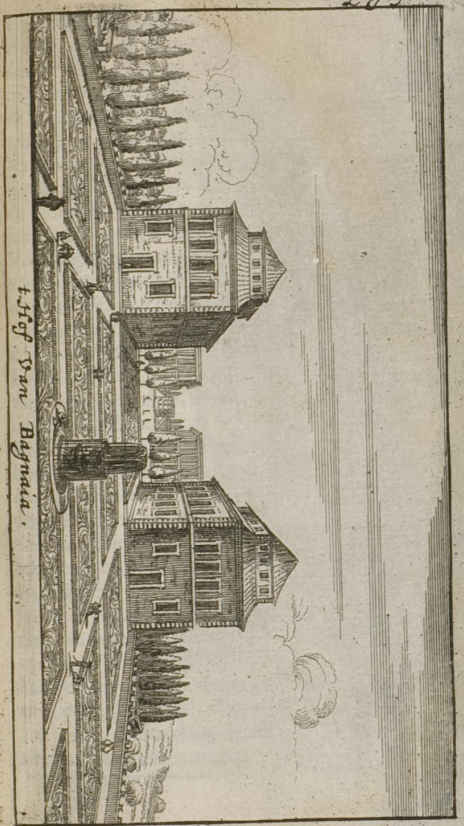

't Hof van Bagnaia.

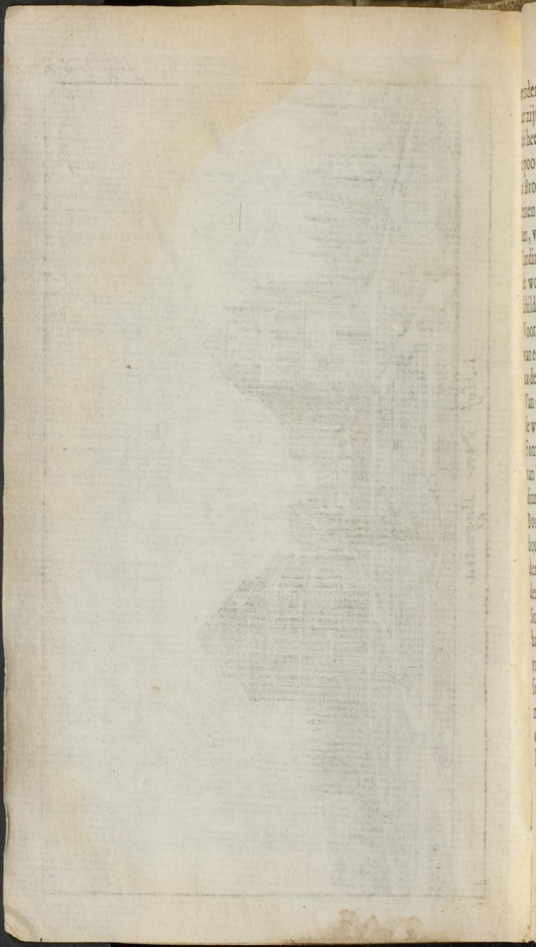

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

meerdert met aerdigheden, en schoonheden; en daer zijn geen kosten gespaert, soo dat alles tot dese heerlijke pragt moest helpen. Door een schone poort treet men daer in; voorts koomt men aen de Bron des Vyvers; aen de Hofkens met de Fonteinen; aen 't Paleisken, aen het seer schoon Huisken, van de grootdadigheit des alderuitstekensten Cardinaels *Alessandro Montalto* gebouwt; en in de woning van desen Hof zijn onder de andere schilderien eenige schoone werkken van *Tassi*. Voorts gaet men na de Fontein die in 't midden van een groenend Schouwburg haer op-geeft, en na de wandel-plaetsen van *Venus*, en van *Neptuin*. Van daer na de Bron der Sirenen, en de doorgaende wandel-plaetsen. Dan volgen de wonderlijke Fonteinen des Ketens, en des Corraels. Het Bosje van Denne-boomen, de vertrekken der Sang-godinnen, de Zuntvloed. De Vogelkoy, met het Bosje. De Water-houding, de Fontein der Water-houding. De Fonteinen des Draeks, van *Bacchus*, der Entvogelen, en des Eenhorens. De Fonteinen der Eekelen, en van *Parnassus*; en de bewaring des Sneeuws. Hier worden de Gasten Koninklijk onthaelt; en is een aerdige verlustiging, en algemeene vroolijkheit der Heeren en Vorsten. Waer alles soo wel verciert is, dat het geen weerga lijd: en met d'onnoemelijke kosten, koomt gelukkelijk over een, d'onsterffelijken roem, en nu met de hoogste vertoningen des voortreffelijken Vorsts, en Alderuitstekensten Cardinaels, *Don Antonio Barberini*, Kamerling des Heiligen Stoels, en neef van Paus *Urbanus de* 8.

Van

Van de Naeld, en nieuwe Fontein op de plaets Navona.

DAer waren veel Naelden, die 't ſeer wijſe *Egypten* aen de gedachteniſſen oprichtede, onder welke van ſeer grote achting was, deſe van *Nuncorius* geſeit, door hem in *Egypten* opgericht, welke na de verwoeſting der aerdigheden van dat Land onder 't ſand begraven bleef, door 't bedrijf van *Cambyſes* en andere; tot dat, na 't onderwerpen des ſelfde *Egyptens* door *Auguſtus* aen 't Roomſche gebied, die in de tijden van *Caligula*, ſijn neef, op een vernuftig Schip na *Romen* doen brengen, en op den *Vatikaen* was doen oprichten.

Van wat minder aerdigheit en ſchoonheit was een andere inſgelijks in *Egypten* opgericht van *Smarra*, en van *Claudius* na den voorſeiden tijt nevens een andere voor *'t Mauſoleum* opgericht.

Die was ſeer ſchoon welke *Rameſſes* in *Theben* oprichtede, en daer na *Conſtantin* binnen *Alexandrien* deed brengen, om dien in *Conſtantinopelen* te ſtellen, dat niet gelukte; maer ſy wierd van ſijn ſoon *Conſtantius* na *Romen* gebragt, en in den grootſten Ren-kring opgericht.

Diergelijken was die *Pſammidorus* in *Heliopoli*, de Stad der Son oprichte, van *Auguſtus* naderhand van nieuws binnen *Romen* gebragt.

Daer waren veel en veel andere, van welke men noch gebroke ſtukken en overblijffelen ſiet; maer onder alle is van gants uitnemende ſchoonheit

van

van *Menusta* toegestelt, en daer na van *Sotho* sijn soon in *Egypten* opgericht 1366. jaren voor de koomste onses Heeren *Jesu Christi*, van *Antoninus Caracalla* te *Romen* doen brengen, en in sijn Ren-kring opgericht aen de Ardentinsche Weg.

De koomst der *Gothen*, *Ostrogothen*, *Wandalen*, en andere Barbaren in *Italien* bragt, gelijk aen yder bekent is, dien wreeden brand en soo schrikkelijke verwoesting, die *Romen* in des selfs grootheit kon begraven, en de beroemste swâre gebouwen, tot een deerlijke spot maken van een vervloekte nijdigheit.

De voornoemde Naelden wierden met de andere gedenkwaerdige werkken ter aerden geworpen, die men op verscheide plaetsen sag liggen, tot spiegel der broosheit der menschelijke grootheden.

Paus *Sixtus de 5.* sijn geest op groote saken latende spelen, dacht boven de prachtige gebouwen tot schaemte des tijts, en om de nakomelingen aen te setten tot roemwaerdigheit, de gedachteniſſen des Nyls van nieuws weder op te richten, tot meerder hoogheit des Roomschen naems; en eerst deed hy de Naeld of Zuil van *Nuncorius*, en daer na van *Caligula* oprichten, door 't bedrijf en bouwkonst van den Ridder *Fontana*, in den *Vatikaen* voor *S. Pieter*: insgelijks die van *Smarra*, en daer van *Claudius* op den *Exquilin* voor de *H. Maria de Grooter*. Als ook dien van *Rameſſes*, *Constantinus* en *Constantius* op den Berg *Celius* voor *S. Jan te Lateraen*;

CR

en d'ander van *Pſammidorus*, en van *Auguſtus* aen de *Flaminiſche poort* voor de *H. Maria des volks*.

Veel andere Naeldekens tôt het getal van 603. waren 'er in de hoven opgericht, gelijk noch die van *S. Mautus*, en een andere ſeer ſchoone in 't Marſich Veld, die men dagelijks ſiet. Daer was noch overig in den Ren-kring van *Caracalla* naeſt aen 't Oſſen-hooft, de Zuil, welken wy van *Sotho* ſeiden, en daer na van den ſelfden *Caracalla*, in vijf ſtukken gebroken, van een ſteen rooden Granijt genoemt, als met het grootſte toejuichen des weerelds *Innocentius de* 10. tot het Pauſdom verheven wierd; en hebbende de vreedſame Duif haer wieken uitgeſtrekt, om een algemeen geluid te verbreiden; op dat gelijk men de ſelfde geſien had een boodſchapſter van *Egypten* aen de vremde volkeren, ſoo nu ſy de baſuin ſou weſen voor 't ſelfde *Egypten* van haer weder-gekeerden roem. Dierhalven verkoos ſijn Heligheit, bewogen niet alleen door 't voorbeeld van ſijn Voorſaet nu voorſz. maer aengeſet door het Roomſch gemoed, verkoos ſeg ik, den Alderdoorluchtigſten en eerwaerdigſten Heer *Luca Torregiano* Aerts-biſſchop van *Ravennen*, en den Heer Ridder *Lorenzo Bernino*. De ſtukken der Zuil wierden op de plaets *Navona* gebragt, en van den voorſeiden Ridder door ſeer groote lichtigheit met ſtukken, eerſt heerlijk verſtelt zijnde, opgericht, en daer boven op een Duif met een Olijf-tak geſet boven een berg, het ſeer edele wapen des ſelfden Paus, en de berg

wierd

wierd met beitels in deser voegen uitgewrocht, en daer een seer schoone Fontein gemaekt.

Daer binnen bleef in een seer grooten bak van marmer, die 't vallende water ontfangt, een Rots gegrondvest, in welkers midden aen de vier zijden een rouwe opene boog gesien wort, die even als een Zee-klip den trots der wateren verbreekt, soo klaer gelijk Diamanten. Het wijkt en loopt neder in gelijkheit des selfden van de stroom gebroken, gelijk alleen het hol sich verhoogt in de aenwassende rivier om de barsheden des tijts te ontmoeten. Het verbreid sich in den top, waer het grootste steunsel der Naeld is, met duisent reten, waer van 't bedrogen oog veel eer het vallen siet als 't bedrog. Hier rijst een steen uit, daer verbergt sich een anderen, en 't schijnt dat in die zijde het water selfs, 't welk daer bystaende op 't ander valt, als bevrosen zijnde, vallende blijft. De natuur selfs is beschaemt, dat (gelijk de Vogelen in de lucht van *Zeuxis*) sy bedrogen staet door de beitel van *Bernini*: hy stelde boven desse Rots die Naelde, gelijk nu geseit is, aen welkers vier zijden in de voetstal vier opschriften zijn met goude letteren, hier onder te sien. De voorseide Rots heeft van buiten midden op de zijden vier vlakten waer op sittende gestelt zijn, de vier voornaemste rivieren des weerelts, den *Donauw*, den *Ganges*, den *Nijl*, en den *Euphraet*, beteekenende de vier deelen des weerelds, *Asien*, *Afriken*, *Euroop*, en *America*. Den eersten sittenden vertoont een Hoorn des overvloeds te ondersteunen, 't welk seer schoone verciering

geeft

geeft aen de schilt der wapenen des Paus, tegen over de Heeren *Ursini*, en met de ander maekt hy manieren van verwondering, dese is gekroont en heeft veel cederen onder hem, die uit de Rots schijnen te wassen, en hy verbeeld den *Donauw*, en *Euroop*. Men siet aen sijn slinker hand een oud man insgelijks gekroont, die een Afrikaensche Slang of Draek onder sijn voeten heeft, welken wy seggen mogen, met een wonderlijke geest den hals uitreikende, en wieken slaende den schrik uit te schieten; met sijn rechter hand steunt hy op de Rots, en met de slinker houd hy een riem in 't water, by de oude over de bevaerbare rivieren gestelt; en dit is de *Ganges*, *Afriken* beteekenende. Aen d'over zijde volgt den *Nijl*, afgebeeld gelijk al de oude den *Donauw* gedaen hebbende, wien 't gesicht met een kleed bedekt is, om dat sijn eerst opwellende bronnen onbekent zijn; aen de voet van de Rots groeit seer schoone palm, die sich na den top verheft, en hier word *Asien* door aengewesen; aen de slinker zijde heeft dien een hoep, en met de rechter hand steunt hy insgelijks een deel van de schild der wapenen; hier-en-boven volgt den *Euphraet* aen deses slinker hand, verbeeld met het hooft van een Moor, voor 't gesei-de *America*, dese is met het aensicht na den Hemel verheven in manier van verwondering, en heeft een band om 't een been, en een dier gelijk een Krokodil daer onder, van vele een Indische Krokodil geseit, en van vele insgelijks een Amerikaensche *Tatu*, en daer by is een groote plant van een Indischen Vygeboom.

Uit

Uit de boog des Rots koomt aen de zijde na de muur, waer het Paleis is des aldervoortreffelijkſte Geſlachts van *Pamphilii*, een Zee-paert, voor *Euroop*, in 't water gaende, het welk men half van achter ſiet van de zijde naer om laeg na de voet van de plaets.

Maer van d'over zijde in 't Hol des boogs ſtrekkende na de plaets *Madama*, ſtaet op de kant met de klaeuwen een vriendelijke Leeuw, voor *Aſien*, doende wonderlijke kracht tot het bukken om te drinken, en daer niet aenrakende, de ſcherpte van de rugge uit ſtekende, de ſprenkelen opſpringende; welke ſchijnen uit de ſchouders te komen, ſtaet hy met de tong aen 't water gebukt; en men ſiet de helft daer van in de boog, welke na 't hooft der plaets ſtrekt.

De aerdigheit en verwondering van deſe konſtige fontein beſchaemt de *Gliconien*, *d'Appollonien*, de *Fidien*, de *Praxitelen*, en al de beroemſte konſtenaren die 't geleerde *Grieken-land* gegeven heeft; de wateren loopen wech als levende fonteinen tuſſchen de reten der marmeren; en onder andere maekt een uitwerping, welke gedrongen koomt onder de voeten van een deſer rivieren, een wonderlijke kracht. En om te toonen dat daer niet is dat geen wonderlijke bedenkingen heeft, in 't midden des waters van om laeg ſiet men daer een liggenden Dolphijn, die met opene keel het water inſwelgt, gants voor *Afriken*; en tot verſelling van d'ander zijde midden in 't water, is daer inſgelijks een Serpent, dat *America* beduid: ſoo is daer ook noch een ander Serpent,

pent op de Rots, met veel andere fraeyigheden. Behalven den Bak voorts die 't water behoud, is daer buiten een seer schoone leuning. d'Opschriften der Zuil zijn; waer van dus de eerste, dat is die, na de voet des plaets gekeert, siende na de Heeren *Ursini*, en *Torres*.

INNOCENTIUS. X. PONT. MAX.
NILOTICIS. ÆNIGMATIB. EXARATUM. LAPIDEM
AMNIBUS. SUBTERLABENTIBUS. IMPOSUIT
UT. SALUBREM
SPATIANTIBUS. AMOENITATEM
SITIENTIBUS. POTUM
MEDITANTIBUS. ESCAM
MAGNIFICE. LARGIRETUR.

Dat is:

Paus Innocentius de 10. *heeft den steen met Egyptische raedselen uitgehouwen op Beken daer onder stroomende gestelt, op dat hy heilsaem vermaek aen de wandelaers, drinken aen de dorstige, en stof aen de overleggende heerlijk sou verschaffen.*

Vertoonende hoe heerlijk mildadige geschenken sijn Heiligheit ons heeft gedaen, en met hoe grooten voortreffelijkheit hy aen de Stad van *Romen* de schoonste vervallene gedachtenissen van *Egypten*, weder levendig gemaekt heeft, met de grootheit van dese Beken en dese Bronnen; door welkers geruis de geest gevoed wort, en de oogen eer dan de lippen komen te drinken, haer vermaek scheppende rontom soo veel wonderlijke aengenaemheden.

Aen

Aen d'ander zijde na 't Hooft der plaets die na *S. Apollinaris* ſiet.

OBELISCUM
AB IMP. ANT. CARACALLA. ROMAM. ADVECT.
CUM. INTER. CIRCI. CASTRENSIS. RUDERA.
CONFRACTUS. DIU. JACUISSET
INNOCENTIUS. DECIMUS. PONT. OPT. MAX.
AD FONTIS. FORIQ. ORNATUM
TRANSTULIT. INSTAURAVIT. EREXIT
ANNO SAL. MDCLI. PONTIF. VII.

Dat is:

De Naeld van Keiſer Antoninus Caracalla na Romen gebragt, als hy onder de vervallene ſteenhoopen des Legers Renkring lange verbroken gelegen had, heeft Paus Innocentius de 10. tot verciering der Fontein en des Markts vervoert, herſtelt, en opgericht in 't jaer des Heils 1651. het ſevende ſijns Pauſdoms.

Aen de zijde na *S. Agnes.*

INNOCENTIUS. DECIMUS. PONT. MAX.
NATALI. DOMO. PAMPHILIA
OPERE. CULTUQ. AMPLIFICATA
LIBERATAQ. INOPPORTUNIS. ÆDIFICIIS
AGONALI. AREA
FORUM. URBIS. CELEBERRIMUM
MULTIPLICI. MAJESTATIS. INCREMENTO
NOBILITAVIT.

Dat is:

Paus Innocentius de 10. geboren uit het Huis der Pamphilien, de Agonaelſche ruimte met

werk-

werkken en vercierselen verbetert, en van onbequame huisingen bevrijd hebbende, heeft de voornaemste markt van de Stad met veelvoudige bywoeging van heerlijkheit veredelt.

Aen de zijde der plaets *Madama.*

NOXIA. ÆGYPTIORUM. MONSTRA
INNOCENS. PREMIT. COLUMBA
QUÆ. PACIS. OLEAM. GESTANS
ET. VIRTUTUM. LILIIS. REDIMITA
OBELISCUM. PRO. TROPHEO. SIBI. STATUENS
ROMÆ. TRIUMPHAT.

Dat is:

De schadelijke gedrochten van Egypten drukt hier een onnooselе Duif, die den Olijf-tak des Vredes dragende, met de Lelien der deugden bekranst desе Naeld sich tot een Zege-teeken stellende binnen Romen Zege-praelt.

Dit werk wierd ontdekt met seer grooten toeloop van volk op maendach den 12. Juny 1651.

EINDE.